

Електронне "Державне управління: удосконалення та розвиток"
включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)
www.dy.nauka.com.ua | № 8 2019 р. | 29.08.2019

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.8.26](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.8.26)

УДК 354.35

*М. С. Каракай,
к. н. з держ. упр., доцент,
доцент кафедри Обліку оподаткування та економічної безпеки
Донбаська державна машинобудівна академія
ORCID: 0000-0002-3996-5788
С. В. Касьянюк,
к. т. н., доцент, доцент кафедри Економіки підприємства
Донбаська державна машинобудівна академія
ORCID: 0000-0002-1552-2050*

НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

*М. Karakai
PhD of Sciences in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Taxation and Economic Security
Donbas state machine-building academy
S. Kasianiuk
PhD of Technical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Department of economy of enterprises,
Donbas state machine-building academy*

AREAS OF ADAPTATION OF FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF ELECTRONIC GOVERNANCE ELEMENTS IN UKRAINE

У статті визначено можливості та доцільності адаптації іноземного досвіду у сфері впровадження елементів електронного урядування в Україні. Наведені дані про країн-лідерів в сфері впровадження е-урядування за даними ООН. Розглянуто окремі приклади реалізації архітектур е-урядування в різних країнах.

Федеральна Архітектура США (FEAF) методологічно відрізняється високим ступенем комплексності політики, процесів та моделей, що відображає багатий історичний досвід використання ІКТ в урядових структурах США. На сучасному етапі розвитком програми Е-Уряду в ЄС є такі програми: «Електронна митниця» (eCustoms), «Електронний паспорт» (ePassport), «Електронне голосування» (eVoting). SAGA (Standards and Architecture for e-government Applications) виступає одночасно і методикою розробки, і описом реалізації системи е-урядування в Німеччині. Базовими принципами реалізації є: децентралізована реалізація з централізованим моніторингом і забезпечення підтримки та цілісний погляд на ініціативу з

точки зору адміністративних послуг. Велика Британія приділяє велику увагу стандартам і протоколам, що повинні гарантувати сумісність державних систем і технологій. Ключові стандарти забезпечення сумісності і єдності державних систем визначені в документі «Середовище міжвідомчої взаємодії в уряді» (Government Interoperability Framework, e-GIF) і встановлюють основні вимоги для надання інтегрованих онлайн-державних послуг.

Узагальнюючи проаналізований досвід, можна визначити дві групи напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні. Перша група напрямів стосується різновидів архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління в Україні. Друга група відображає напрями удосконалення забезпечення функціонування ІАС.

The article identifies opportunities and feasibility of adapting foreign experience in the field of implementation of e-governance elements in Ukraine. The data on the leading countries in the field of implementation of e-government according to the UN data are given. Some examples of implementation of e-governance architectures in different countries are considered.

The Federal Architecture of the United States (FEAF) is methodologically distinguished by a high degree of complexity of policies, processes and models, reflecting the rich historical experience of using ICT in US governmental structures. At the present stage, the development of the eGovernment program in the EU includes the following programs: eCustoms, ePassport, eVoting. SAGA (Standards and Architecture for eGovernment Applications) is both a method of development and a description of the implementation of eGovernment in Germany. The basic principles of implementation are: decentralized implementation with centralized monitoring and providing support and a holistic view of the initiative in terms of administrative services. The UK pays close attention to standards and protocols that must guarantee the interoperability of government systems and technologies. Key standards for ensuring the interoperability and unity of government systems are set out in the Government's Interoperability Framework (e-GIF) and set out the basic requirements for the provision of integrated online government services.

Summarizing the experience analyzed, there are two groups of directions for improving the information and analytical support of public administration in Ukraine. The first group of directions relates to the types of architecture of the information-analytical system of public administration in Ukraine and includes: creation of architecture of administrative processes of public administration; simplification of procedures for providing administrative services and minimizing their duration; development of communications architecture; creation of a single electronic document flow; creation of the National Depository of Electronic Information Resources; creation of software standards for information and analytical activities and the like. The second group reflects the directions of improving the functioning of the IAS: improving the level of information literacy of the population and skills of civil servants, enhancing the motivation of civil servants; improving information security technologies and increasing accountability for the illegal disclosure of confidential information by public officials; introduction of a monitoring system for the provision of administrative services.

Ключові слова: електронне урядування; адаптація; іноземний досвід; ІТ-архітектура; Think Tanks; інформаційно-аналітичне забезпечення.

Keywords: e-governance; adaptation; foreign experience; IT architecture; Think Tanks; IT analytics.

Постановка проблеми. У сучасних умовах суспільного розвитку гостро усвідомлюється проблема необхідності трансформації всієї системи державного управління. Це зумовлено насамперед переходом від інформаційного суспільства до суспільства знань, що докорінно змінює всі комунікації в суспільстві і ставить нові вимоги перед якістю послуг, які надаються державними службовцями. Дослідження тенденцій та проблем

впровадження електронного урядування необхідне для визначення шляхів їх вдосконалення та з метою з'ясування можливості та доцільності адаптації іноземного досвіду у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Аналіз основних досліджень і публікацій. Сьогодні надзвичайно актуальним питанням є впровадження електронної взаємодії в умовах стрімкого розвитку е-урядування. Насправді багато країн світу (Австрія, Бельгія, Ірландія, Сінгапур, Таїланд, Фінляндія, Данія, Люксембург, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія тощо) живуть уже у нових вимірах цифрового суспільства та економіки, запровадивши е-урядування, створивши урядові портали, запусивши електронні цифрові підписи, ID- та MobileID-карти, налагодивши взаємодію між органами державними влади, а найголовніше – між державою і громадянином. Великі країни-члени ЄС наполягають на запровадженні єдиного цифрового податкового реєстру та відповідних баз даних для цифрової економіки. Сутність цих задумів полягає у тому, щоб фірми сплачували податки саме там, де вони працюють і заробляють, а не там, де зареєстровані. Це є можливістю отримувати більше надходжень від цифрової економіки. Щодо цього у Європарламенті вже висувуються вимоги з приводу створення єдиного для ЄС контрольного органу, який би займався регулюванням.

Проблеми можливості та доцільності адаптації іноземного досвіду у сфері впровадження елементів електронного урядування в Україні розглядаються в різних дослідженнях, серед яких доцільно виділити праці Т. Камінської [1], М. Пасічника [1], В. Тронь О. [2], Трунова [3], М. Філінюк [4], С. Чукут [1] та інших науковців.

Формулювання цілей статті. Головною метою роботи є з'ясування можливості та доцільності адаптації іноземного досвіду у сфері впровадження елементів електронного урядування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація суспільства за умов сьогодення набула значних масштабів. Інформатизація охоплює практично всі сфери людського життя, разом з тим, різний рівень соціально-економічного розвитку і, відповідно, досвід використання ІКТ обумовлюють об'єктивну диференціацію рівня впровадження технологій інформаційно-аналітичного забезпечення в діяльність уряду, перш за все, інструменту е-урядування.

В табл. 1 наведені дані про країн-лідерів в сфері впровадження е-урядування за даними ООН. Основна складність реалізації проектів в сфері електронного уряду, а також міжвідомчих проектів, коли вимагаються суттєві зусилля з інтеграції даних і додатків, полягає не в застосуванні конкретних технологій, а в організації процесу прийняття відповідних стандартів і узгодження архітектур інформаційних технологій різних організацій і відомств. Даний розділ присвячений короткому опису міжнародного досвіду, що існує в цій сфері. Проекти в сфері електронного уряду, що здійснюються урядами різних країн, передбачають наступні основні типи стандартів: стандарти даних; стандарти міжвідомчого обміну інформацією; стандарти метаданих (і пошуку інформації); стандарти безпеки.

Таблиця 1.

Країни-лідери за рівнем впровадження е-урядування [5]

Світові лідери	Регіональні лідери
Південна Корея	Африка: Туніс, Мавританія
Австралія	
Сінгапур	Америка: США, Канада
Франція	
Нідерланди	Азія: Південна Корея, Сінгапур
Японія	
США	Європа: Франція, Нідерланди
Велика Британія	
Нова Зеландія	Австралія та Океанія: Австралія, Нова Зеландія
Фінляндія	

Список країн, що розробили і продовжують роботу над стандартами даних і міжвідомчої взаємодії, досить великий, і практично усі вони мають у своїй архітектурі аналог урядового шлюзу: Великобританія: урядовий шлюз, урядовий інтранет і стандарт e-GIF; Данія: інфраструктура *Infostructurebase*; Швеція: *Government Elink (Ge)*; Австралія: *FedLink* – урядовий шлюз і захищений урядовий інтранет; Гонконг: *Government System Architecture (GSA)* і *Electronic Service Delivery (ESD) Scheme*; США: Федеральна корпоративна архітектура інформаційних технологій державних організацій.

Розглянемо окремі приклади реалізації архітектур е-урядування в різних країнах.

Федеральна Архітектура США (*FEAF*) методологічно відрізняється високим ступенем комплексності політики, процесів та моделей, що відображає багатий історичний досвід використання ІКТ в урядових структурах США. По суті справи, *FEAF* являє собою новий спосіб опису, аналізу і поліпшення діяльності держави в цілому і органів влади зокрема, а також розширення їхніх можливостей з обслуговування громадян.

Основною метою Федеральної ІТ-архітектури держорганізацій є забезпечення умов для спільної розробки процесів, стандартів сумісності та обміну інформацією між державними органами і організаціями. Окремі державні відомства повинні використовувати цю загальну модель для опису своїх власних архітектур. Важливою особливістю *FEAF* є функціональний підхід до опису архітектури, тобто підхід з боку адміністративних процесів, а не структури федерального уряду. В рамках *FEAF* моделі державних функцій приводяться лише для визначення контексту, тобто пере визначення та деталізація функцій окремих державних органів не здійснюється. *FEAF* слугує довідковою моделлю, керівництвом, яке забезпечує загальні архітектурні принципи по реалізації міжвідомчої взаємодії і надає всім органами влади спільну методологію розробки власних архітектур.

В загальному вигляді методологія *FEAF* представлена на рис. 1. Федеральна ІТ-архітектура держорганізацій містить у собі чотири архітектурні сфери: бізнес-архітектура; архітектура даних; архітектура додатків; технологічна архітектура, що визначає, які технології можуть забезпечити створення середовища роботи додатків, що, у свою чергу, управляють даними і реалізують бізнес-функції.

Для реалізації зазначеної методології в США ведеться розробка взаємозалежних так званих довідкових моделей (Reference Models) для кожної з перерахованих сфер. Ієрархію довідкових моделей у рамках Федеральної ІТ-архітектури держорганізацій показано на рис. 2.

П'ять довідкових моделей, відображених у верхній частині малюнку, забезпечують загальну для усього федерального уряду методологічну основу. Нижче розташовується набір міжвідомчих ініціатив в сфері електронного уряду на федеральному рівні. Прикладами таких ініціатив у США є проект створення порталу підтримки міжнародної торгівлі, національна система прийняття заявок на одержання державних грантів, портал для управління в умовах кризових ситуацій та ін.

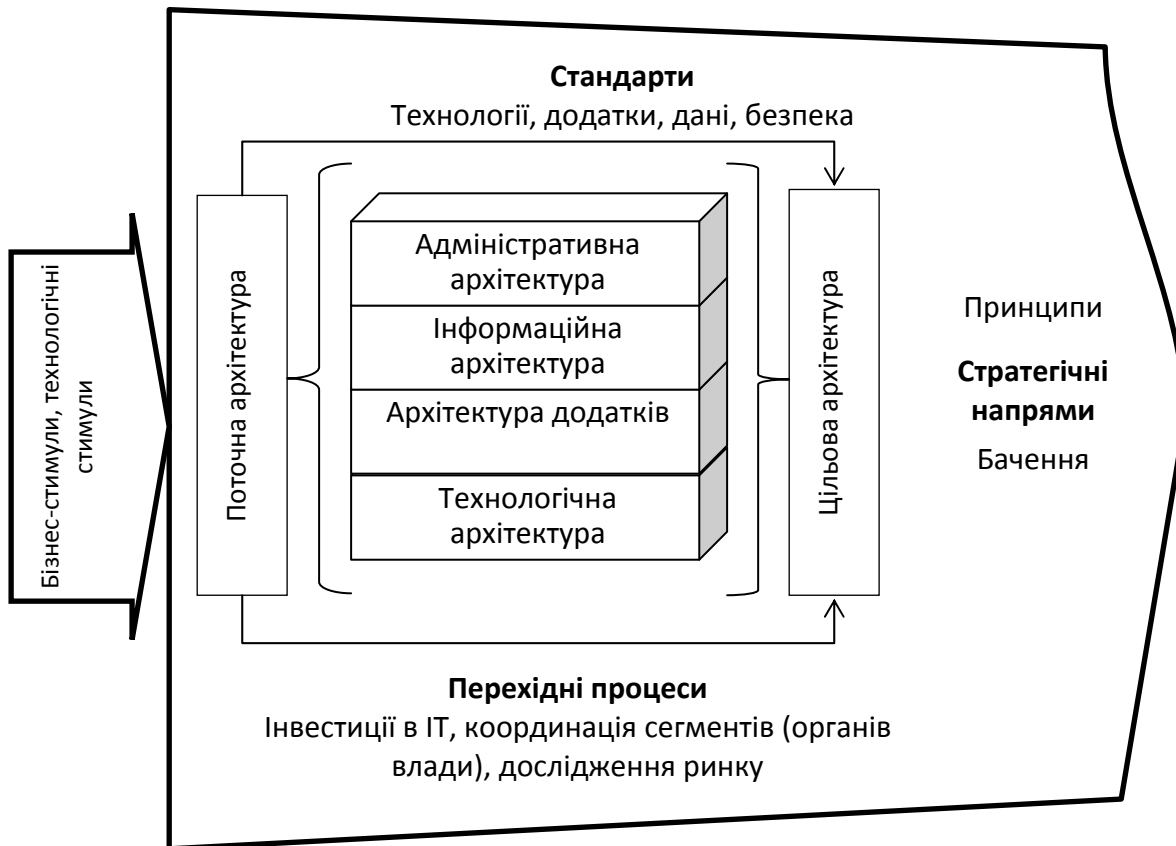

Рис. 1. Компоненти методології *FEAF* [8]

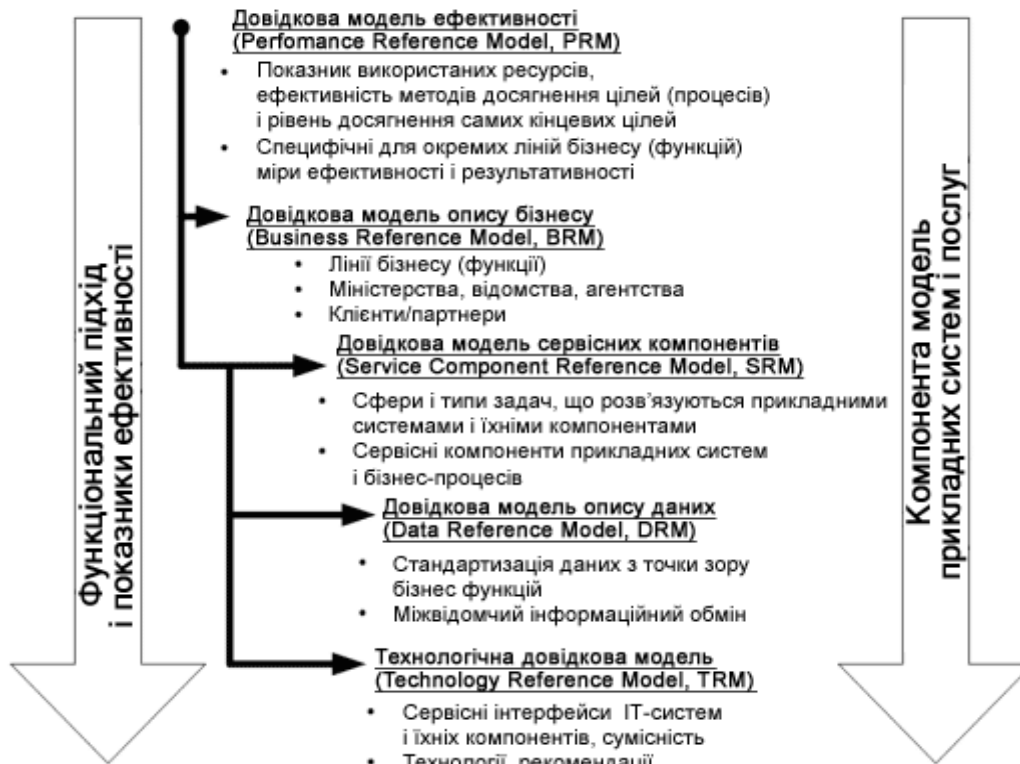

Рис. 2. Довідкові моделі Федеральної IT-архітектури держорганізації [6, 7]

Для кожної з таких ініціатив використовуються загальні підходи, що встановлені Федеральною IT-архітектурою органів влади. Нижній рівень представляють окремі міністерства і відомства, які залучені в міжвідомчі проекти. Кожне відомство використовує єдину методологію і мову, зрозумілу всім учасникам міжвідомчих ініціатив. Ці ж підходи використовуються для внутрішнього опису і розробки своєї власної IT-архітектури.

В Європейському Союзі робочий документ по Е-Уряду (10593/02/EN WP 73 від 8 травня 2003 р., Робоча група захисту даних) зазначає перелік послуг Е-Уряду в ЄС, зокрема: 1) можливість подання декларації про прибутки/податки з можливістю інтерактивної оплати, а також отримання послуг з надання консультацій по файлу особи; 2) сповіщення державних органів про зміну адреси; 3) науково-дослідні роботи; 4) інші послуги: запит ліцензії на будівництво, тимчасове користування виданнями в публічних бібліотеках, запити на документи від бюро запису актів громадянського стану, реєстраційні процедури для нових компаній, соціальні податки, відносини з фахівцями оздоровчих установ, реєстрація в школах і університетах, реєстрація для іспитів, реєстрація автомобіля, компенсація медичних витрат, реєстрація скарг (поліція, судочинство). На сучасному етапі розвитку програми Е-Уряду в ЄС є такі програми: «Електронна митниця» (*eCustoms*), «Електронний паспорт» (*ePassport*), «Електронне голосування» (*eVoting*) [3].

Майже всі країни ЄС застосували для побудови «портальний» підхід, тобто розвиток унікальної / єдиної точки входу до інтерактивних державних процедур. Ця загальна тенденція з'являється в країнах, де вже були розроблені вузли (сайти), які більш-менш відігравали роль незалежних порталів, а також країнах, де до цього не існувало ніякої системи.

SAGA (Standards and Architecture for e-government Applications) виступає одночасно і методикою розробки, і описом реалізації системи е-урядування в Німеччині. Базовими принципами реалізації є: децентралізована реалізація з централізованим моніторингом і забезпечення підтримки та цілісний погляд на ініціативу з точки зору адміністративних послуг. Крім децентралізованого портфелю електронних адміністративних послуг, які мають надаватися різними державними органами, план реалізації визначає архітектуру е-урядування, яка включає набір базових компонент і додатків, розроблених за принципом «один для всіх» (відповідає поняттю «загальні сервіси»): спільні портальні сервіси, сервіси управління контентом, сервіси оплати державних послуг, сервер електронних форм, компоненти забезпечення безпеки, каталоги.

Крім *SAGA* як основного документу, в ФРН існує «Керівництво по е-урядуванню», яке є модульним набором документів, що деталізує проблеми *SAGA*, *V-Modell*, який описує процес розробки прикладних додатків; *DOMEA (Document Management and Electronic Archiving)*, в якому викладені вимоги до систем роботи з електронними документами та вимоги до автоматизації потоків робіт і створення електронних архівів.

Технологічні стандарти в Німеччині поділяються на обов'язкові, рекомендовані та стандарти у процесі

розгляду. Інші стандарти заборонені.

Важливим елементом виступає оцінка розроблених прикладних додатків на відповідність архітектурі, описаній у *SAGA*. Така оцінка відбувається за наступними критеріями: використання стандартних моделей і процесів; використання і урахування стандартних моделей даних; застосування стандартів, затверджених у *SAGA*; використання централізовано розроблених базових компонент. В основі *SAGA* лежить т.зв. Довідкова модель відкритих розподілених обчислень (*RM-ODP – Reference Model of Open Distributed Processing*), яка включає:

корпоративне представлення – організаційна структура е-уряду і організаційні моделі додатків – описуються зовнішні чинники, вимоги до систем обмеження; надається визначення послугам, процедурам і адміністративним процесом, правилам їх виконання; визначаються суб'єкти виконання процесів та їх ролі;

інформаційне представлення визначає структуру і семантику інформації; при цьому механізм для забезпечення взаємодії та інтеграції системи – це створення центрального депозитарію (каталогу) державних *XML*-схем документів;

обчислювальне представлення визначає загальні підходи до проектування архітектури ІАС, єдині правила розбивки систем на логічні та функціональні компоненти, що забезпечує можливість їх розподілу за різними фізичними елементами інфраструктури;

проектувальне представлення описує компоненти інфраструктури, такі як комп'ютери, комунікаційну інфраструктуру, програмні платформи для розподілених обчислень; приклади рішень в області захисту систем;

технологічне представлення визначає конкретні технології і стандарти, обрані для реалізації систем, зокрема на моделювання процесів, моделювання даних, архітектуру додатків, клієнтську частину, презентацію даних, комунікації (протоколи та сервіси каталогів), стандарти в області безпеки даних.

Значущим елементом методології *SAGA* виступає створення центрів компетенції, які виникають на базі органів влади, що мають максимальну експертну цінність в певній сфері (електронні платежі, управління контентом, аналіз і оптимізація процесів, потоків робіт, інформаційна безпека).

Велика Британія приділяє велику увагу стандартам і протоколам, що повинні гарантувати сумісність державних систем і технологій. Ключові стандарти забезпечення сумісності і єдності державних систем визначені в документі «Середовище міжвідомчої взаємодії в уряді» (*Government Interoperability Framework, e-GIF*) і встановлюють основні вимоги для надання інтегрованих онлайн-ових державних послуг. Додержання цих стандартів є обов'язковим для всіх державних систем.

Ключові політики, що встановлюються стандартом *e-GIF*, полягають в наступному: узгодження з Інтернетом: універсальне використання загальних специфікацій, що використовуються в Інтернеті для всіх інформаційних систем державного сектору (*HTML, IP, SMTP* та ін.); використання мови *XML* в якості основного стандарту для інструментальних засобів інтеграції і представлення даних в Інтернеті для всіх систем державного сектору: *XML* і *XML*-схеми; *UML, RDF* і *XML* – для інтеграції даних; *XSL* – для перетворення даних; застосування веб-оглядачів в якості основного інтерфейсу; всі інформаційні системи державного сектору повинні бути доступні за допомогою даної технології; інші інтерфейси дозволяються до використання, але тільки як доповнення до технології, заснованих на веб-оглядачах; забезпечення метаданими всіх урядових інформаційних ресурсів, що представляються в Інтернеті; розвиток і прийняття стандарту метаданих (*Government Metadata Standard, e-GMS*), що полегшує публікацію і пошук інформації; розвиток і супровід переліку урядових категорій (*Government Category List*); обов'язковість виконання вимог стандарту *e-GIF* для всіх організацій державного сектору.

Основним інструментом обговорення і розробки стандарту *e-GIF* є веб-вузол, на якому розробники можуть одержати доступ не тільки до затверджених *XML*-схем, але і до необхідних засобів розробки і документів з описом «кращих практик». Тут же вони можуть поставити питання експертам і взяти участь в обговоренні *XML*-схем документів. Це веб-вузол підтримки державних стандартів створений з використанням технології *Microsoft SharePoint Portal Server*.

Задача інтеграції державних інформаційних систем настільки складна, що крім стандартизації документів на основі *XML* і інфраструктури інтеграції у вигляді програмного забезпечення маршрутизації *XML*-документів, потрібні зусилля держави в сфері стандартизації опису даних. У найкоротшому вигляді, метадані – це короткий опис вмісту інформації.

Прикладом ініціативи в цій сфері є стандарт *e-GMS (UK Government Metadata Standard)*, прийнятий у Великобританії.

Метадані мають важливе значення для забезпечення ефективності пошуку інформації (на порталі), опису слабкоструктурованої інформації (документів), створення архівів із записами електронних документів. Як показує практика, питання створення архіву записів електронних документів по мірі руху в бік все більш широкого впровадження систем електронного документообігу і інформаційних технологій взагалі являє собою величезну проблему. Багато країн узяли за основу так зване «Дублінське ядро», що включає 15 елементів опису інформації, наприклад: заголовок; автор або створювач; тема і ключові слова; опис; публікатор; інші контрибутори; дата; тип ресурсу; формат; ідентифікатор ресурсу; джерело; мова; зв'язки; сфера (coverage); управління правами. Крім самих елементів у «Дублінському ядрі» є так звані уточнення елементів, наприклад: «Дата створення», «Дата публікації», «Дата закінчення дії» та ін. Країни можуть не тільки використовувати це ядро, але і додавати до нього будь-які

додаткові елементи, які вони вважають необхідними. Крім того, першим інструментом при пошуку інформації, як правило, є перегляд категорій. Тому в рамках ініціатив розробки стандартів на державні метадані визначаються стандарти на список категорій (інструмент первинного пошуку без використання ключових слів).

В Росії зазвичай виділяються такі структурні напрями проектів створення е-урядування: архітектура електронного уряду і, зокрема, правила його стандартизації; присутність у правовому полі інформаційних регламентів, які разом з правилами, інститутами їх створення й описами інформаційних режимів складають систему інформаційного регулювання; адміністративні розпорядження, складові разом з правилами і інститутами їх визначення і модифікації адміністративної системи. Серед функціональних блоків е-урядування можна виділити: систему інформаційного регулювання; електронний адміністративний облік; електронне адміністрування; електронний доступ громадян до державної інформації; інформаційний аудит державного управління [1].

Сьогодні під егідою Федеральної служби охорони Росії (ФСО) створено інформаційну систему аналізу ситуації на ринку праці в суб'єктах Російської Федерації після перших проявів світової фінансової кризи, а також інформаційна система моніторингу ходу відновлення житла, постраждалого від пожеж влітку-восени 2010 р. Нині здійснюється розробка і впровадження нового покоління ІАС, серед яких система інформаційно-аналітичної підтримки стратегічного планування і управління, територіально-розподілена система експертно-аналітичного забезпечення та ін. У цих системах разом з технологіями, що забезпечують повноту, достовірність, актуальність і оперативність інформації на усіх етапах її обробки, широко використовуються методи проектного управління, експертно-аналітичні методики обробки даних, а також нові технології надання інформації в ситуаційних центрах. Зазначені інформаційні системи складають аналітичну компоненту електронних офісів вищих посадовців держави, що забезпечують комплексну аналітичну і технологічну підтримку їх діяльності з урахуванням вимог з інформаційної безпеки. Інформаційні системи є основним інструментом аналітиків ФСО Росії для підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів з актуальних питань розвитку країни і суб'єктів Російської Федерації. Щорічно приблизно 300 інформаційно-аналітичних матеріалів надаються безпосередньо Президенту Російської Федерації, близько 3 тис. матеріалів спрямовуються до Адміністрації Президента Російської Федерації, Апарату Уряду Російської Федерації, федеральних і регіональних органів державної влади. Активно ведеться робота зі створення ситуаційних центрів глав суб'єктів Російської Федерації. Важливим кроком у питанні розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (ОДВ) стало створення трірівневої системи приймалень Президента Російської Федерації [8]. Введені в експлуатацію організаційно-технічний центр і приймальні Президента Російської Федерації в м. Москві, у федеральних округах і в усіх суб'єктах Російської Федерації.

Окремо слід розкрити поняття «*Think Tanks*», які хоч і не входять до державних структур інформаційно-аналітичного забезпечення органів виконавчої влади, але вдало використовуються для забезпечення цілого ряду потреб органів виконавчої влади. *Think Tanks* – численні дослідницькі корпорації, організації, наукові центри, фонди, асоціації та університети, які формують неурядовий потенціал інформаційно-аналітичного забезпечення ОБВ. Більш детально про історію їх виникнення та розвиток розповідається в другому розділі роботи; в тій частині, яка присвячена дослідженню інформаційно-аналітичного забезпечення органів влади США, так як мозкові центри виникли і ведуть найбільш активну діяльність саме в Сполучених Штатах Америки.

Основна ніша діяльності *Think tanks* – це простір між академічною спільнотою, з однієї сторони, і владними структурами – з іншої. У наукових центрах науково-дослідна робота за традицією визначається теоретичними і методичними дискурсами, які інколи носять доволі абстрактний і віддалений від сьогоденних політичних проблем характер. З іншого боку, у органах влади держслужбовці зазвичай обтяжені поточними справами, не маючи часу та достатніх методологічних, ретроспективних, а іноді і конкретних знань для наукової рефлексії з певних управлінських проблем [2].

Чисельність «мозкових центрів» росте, їх ролі також не залишаються сталими. Тому будь-які узагальнення та класифікації в цій сфері доволі умовні. Сучасна індустрія «мозкових центрів» включає організації декількох чітко виражених типів, що різняться поставленими завданнями, підсумками діяльності, джерелами фінансування, складом і кваліфікацією персоналу. Зазвичай виділяється 4 категорії мозкових центрів: академічні, або університети без студентів; контрактні; пропагандистські; ті, які належать політичним партіям. Пропагандистські *Think tanks* та ті, що належать політичним партіям, нерідко при класифікації заносять в одну категорію. Співробітниками *Think tanks*, що належать до першої категорії, переважно є фахівці з вченим ступенем, з яких формується професорський склад університетів. Це науковці з академічною підготовкою; які велике значення надають загальноприйнятим в суспільних науках нормам щодо об'єктивності і повноти проваджуваних досліджень. Результати їх діяльності зазвичай публікуються у вигляді книг та наукових статей [2].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи проаналізований досвід, можна визначити дві групи напрямів удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні.

Перша група напрямів стосується різновидів архітектури інформаційно-аналітичної системи державного управління в Україні і включає: створення архітектури адміністративних процесів державного управління; спрощення процедур надання адміністративних послуг і максимальне скорочення їх тривалості; розвиток

архітектури комунікацій; створення єдиного простору електронного документообігу; створення Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів; створення стандартів програмного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності тощо.

Друга група відображає напрями удосконалення забезпечення функціонування ІАС: підвищення рівня інформаційної грамотності населення та кваліфікації державних службовців, посилення мотивації державних службовців; удосконалення технологій захисту інформації та посилення відповідальності за незаконне розповсюдження конфіденційної інформації (баз даних) державними службовцями; запровадження системи моніторингу надання адміністративних послуг; впровадження стандартів наборів показників, за якими ведеться аналітична діяльність по виконанню державних цільових програм або інших видів державного управління; впровадження стандартів аналітичної діяльності (методик, процедур), залучення недержавних організації до процесу консультування і розробки архітектурних рішень.

Список літератури.

1. Камінська Т., Камінський А., Пасічник М. та ін. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С. А. Чукут. – К., 2008. – 200 с.
2. Тронь В. Феномен інформації – майбутнє Всесвіту. *Вісн. Акад. держ. управління при Президентові України*. – 1998. – № 4. – С. 201–207.
3. Трунова О. В. Застосування методу саати при прийнятті управлінських рішень. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки*. – 2013. – Вип. 108.1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_34.
4. Філінюк М. А., Багацький В. О., Ліщинська Л. Б., Войцеховська О. В. Критеріальне оцінювання ефективності інформаційних пристроїв та систем: навч. посіб. Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця: ВНТУ, 2014. – 142 с.
5. United Nations E-Government Survey 2014: E-Government for the Future We Want. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014>.
6. Архитектуры для государственных ведомств. Примеры. URL: http://www.intuit.ru/studies/professional_skill_improvements/2281/courses/162/lecture/4485?page=1.
7. Андерсен Б. Бизнес-процессы. Инструменты совершенствования / пер. с англ. С.В. Ариничева. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2003. – 272 с.
8. Об информации, информационных технологиях и о защите информации: федеральный закон Российской Федерации от 27.07.2006 №149-ФЗ. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_156802.

References.

1. Kamins'ka, T. Kamins'kyu, A. Pasichnyk, M. and other (2008), *Zarubizhnyy dosvid uprovadzheniya elektronnoho uryaduvannya* [Foreign experience in implementing e-governance], Kiev, Ukraine, p. 200.
2. Tron', V. (1998), "The phenomenon of information - the future of the universe", *Visnyk Akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezydentovi Ukrayiny*, vol. 4, pp. 201-207.
3. Trunova, O.V. (2013), *Zastosuvannya metodu saati pry pryynyatti upravlins'kykh rishen'* [Application of the saati method in making managerial decisions], *Visnyk Chernihivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky*, Vyp. 108.1., available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_34.
4. Filynyuk, M.A. Bahats'kyu, V.O. Lishchyns'ka, L.B. and Voytsekhovs'ka, O.V. (2014), *Kryterial'ne otsinyuvannya efektyvnosti informatsiynykh prystroyiv ta system: navchal'nyy posibnyk* [Criteria evaluation of the effectiveness of information devices and systems: a textbook], VNTU, Vinnytsya, Ukraine, p. 142.
5. United Nations E-Government Survey 2014: E-Government for the Future We Want, available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014>.
6. National Open University INTUIT website (2007), "Architecture for government departments. Examples", available at: http://www.intuit.ru/studies/professional_skill_improvements/2281/courses/162/lecture/4485?page=1 (Accessed 11 Aug 2019).
7. Andersen, B. (2003), *Biznes-protsessy. Instrumenty sovershenstvovaniya* [Business processes. Improvement Tools], RIA Standarty i kachestvo», Moskov, Russian, p. 272.
8. Site of the company "ConsultantPlus" (2020), "On information, information technology and information protection: Federal Law of the Russian Federation of July 27, 2006 No. 149-FZ", available at: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_156802 (Accessed 11 Aug 2019).

Стаття надійшла до редакції 20.08.2019 р.